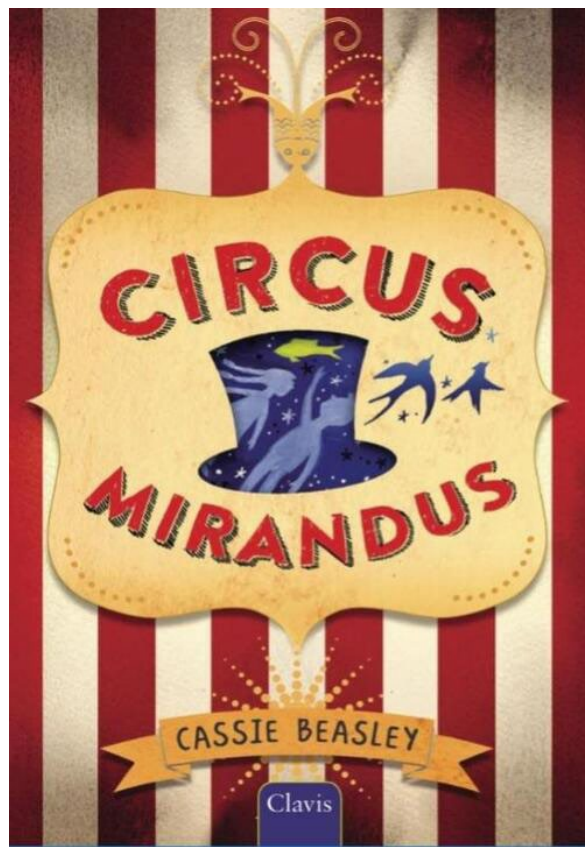

Success for All

N E D E R L A N D

Leerkrachthandleiding Plus Fictief

Les 1 - 20 : 'Circus Mirandus'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Circus Mirandus' – Cassie Beasley	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	7
Les 1.....	10
Les 2.....	14
Les 3.....	16
Les 4.....	18
Les 5.....	20
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	23
Les 6.....	24
Les 7.....	28
Les 8.....	30
Les 9.....	32
Les 10.....	34
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	37
Les 11.....	38
Les 12.....	42
Les 13.....	44
Les 14.....	46
Les 15.....	48
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20.....	51
Les 16.....	52
Les 17.....	54
Les 18.....	56
Les 19.....	58
Les 20.....	60
Antwoorden teamboekje	62
Antwoorden toetsen	71

Overzicht 'Circus Mirandus' – Cassie Beasley

Les	1-5	6-10
Bladzijde	blz. 5 t/m 84	blz. 85 t/m 156
Woorden van de week	weeïg (weeïge) de minachting de dosering	het stiksel spichtig met stomheid geslagen (uitdr.)
Lezen en team-opdrachten	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen:</u> Voorspellen wat opa Ephraïm aan Micah gaat vertellen en hoe Jenny en de leerkracht zullen reageren. <u>Verhelderen:</u> In eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'een knoop in zijn maag', waardoor Micah dit had en waardoor die werd ontward en wat bedoeld wordt met 'Hij was namelijk ...' t/m '... kunnen laten liggen.'. De studiewijzer 'mijn beroep is ...' invullen voor een korporaal. <u>Vraag & antwoord:</u> Uitleggen waar verwijswaarden naar verwijzen in de tekst.	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen:</u> Bepalen of ze het eens zijn met Mees of met Noor en voorspellen wat er in het hoofdstuk 'De keus van Ephraïm' zal gebeuren. <u>Verhelderen:</u> In eigen woorden uitleggen waarom Jenny zegt dat ze blij is dat mevrouw Stark Micah als haar maatje aangewezen heeft. <u>Vraag & antwoord:</u> Uitleggen hoe Micah weet hoe laat het is als ze wakker worden. <u>Samenvatten:</u> Het hoofdstuk 'De keus van Ephraïm' samenvatten.
Toets-opdrachten*	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen
Schrijf-opdrachten	Een poster maken van een zelfbedacht circus.	Een maquette maken van een zelfbedacht circus (deel 1).

*Toets: Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

Les	11-15	16-20
Bladzijde	blz. 157 t/m 228	blz. 229 t/m 296
Woorden van de week	de monocle afhoudend koesteren	standvastig gadeslaan de voogd
Lezen en team-opdrachten	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen:</u> Voorspellen wat er nodig is om Jenny te laten zien dat het magie is wat plaatsvindt in Circus Mirandus, wat Micah en Jenny tegen zullen komen in Circus Mirandus en wat er zal gebeuren in het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw'. <u>Verhelderen:</u> In eigen woorden uitleggen welke emotie het beste past bij hoe Micah zich voelt, hoe het komt dat hij een droge tong krijgt en waarom de Lichtbuiger zegt 'Ik heb hem aangeboden wat in mijn macht ligt' en welke mogelijke consequentie dit heeft. <u>Samenvatten:</u> Het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw' samenvatten.	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen:</u> Voorspellen wat er in het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' zal gebeuren en waarvoor de Lichtbuiger de veter van Micah moet lenen. <u>Verhelderen:</u> In eigen woorden uitleggen wat Micah niet wilde en waarom niet. <u>Vraag & antwoord:</u> Uitleggen wie een recordhouder is en waarvan. <u>Samenvatten:</u> Het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' samenvatten.
Toets-opdrachten*	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen
Schrijf-opdrachten	Een maquette maken van een zelfbedacht circus (deel 2).	Een boekgesprek voeren over het boek 'Circus Mirandus'.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley

Met open mond luistert Micah naar de verhalen van opa Ephraïm. Nu de oude man zijn dood voelt naderen, vertelt hij zijn kleinzoon over het magische Circus Mirandus, dat hij met eigen ogen heeft gezien: over de strenge kaartjesknipper Geoffrey, over de Vogelvrouw uit het Amazonewoud, over boodschapper-papegaai Chintzy en over de Man die het Licht doet Buigen, de beschermers van het circus. Die laatste is opa nog een wonder verschuldigd ... Bestaat Circus Mirandus echt? En kan de Lichtbuiger zijn opa redden? Een warm en magisch verhaal dat je opnieuw laat geloven in het onmogelijke.

De lesdoelen van les 1-5:

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley Blz. 5 t/m 84	
Fictief: (circus/ fantasie/ familie)	- De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen zich inleven in de personages van een fictief boek. - De leerlingen kunnen de tekst makkelijker lezen door tussendoor voorspellingen te doen.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen de betekenissen van het woord 'weeïg' in het woordenboek opzoeken en in eigen woorden opschrijven. - De leerlingen bepalen of 'minachting' en 'respect' antoniemen zijn. - De leerlingen kunnen de studiewijzer 'hoort bij ..., want' invullen voor het woord 'dosering'. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	- De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Circus Mirandus' is en wat het schrijfdoel van de auteur is. - De leerlingen kunnen voorspellen wat opa Ephraïm aan Micah gaat vertellen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'een knoop in zijn maag', waarom Micah dit had en waardoor die werd ontward. - De leerlingen kunnen voor de gegeven verwijswaarden aangeven waarnaar verwezen wordt. - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en uitleggen waarom. - De leerlingen kunnen de studiewijzer 'mijn beroep is ...' invullen voor een <i>korporaal</i>. - De leerlingen kunnen uitleggen wat er met de uitspraak 'En zoals zijn tante zich gedroeg, had hij het net zo goed op de maan kunnen laten liggen' bedoeld wordt. - De leerlingen kunnen voorspellen hoe Jenny en de leerkracht zullen reageren als Micah de voorwerpen van de Inca's vergeten is.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een poster maken voor hun eigen circus.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Zet het digibordschema 'Circus Mirandus' les 1-5* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg de teambakken klaar met daarin de leesboeken, de teamboekjes, memo's en de spiekbrieven.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team studiewijzers klaar: 1x 'antoniemen', 1x 'hoort bij ..., want' en 1x 'mijn beroep is ...' klaar*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Leg de kaart 'voorspellen met de dobbelsteen' en een dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 4).
- Leg per team een A3- of A2-papier klaar (les 5).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	weeïg (weeïge)	5	<i>Vervelend onfris, misselijkmakend.</i>
2.	de minachting	28	<i>Wat je voelt voor mensen die je helemaal niet respecteert.</i>
3.	de dosering	43	<i>Een precieze hoeveelheid van iets.</i>

Les 1

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Circus Mirandus' is en wat het schrijfdoel van de auteur is.
- De leerlingen kunnen voorspellen wat opa Ephraïm aan Micah gaat vertellen.
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'een knoop in zijn maag', waarom Micah dit had en waardoor die werd ontward.

Materialen:

- 'Circus Mirandus', blz. 5 t/m 22
- teamboekje, les 1-5
- per team de voorspelkaart en een dobbelsteen
- woordmuur
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'antoniemen'
- per team 1x de studiewijzer 'hoort bij ..., want'
- spiekbrieven 'voorspellen' en 'verhelderen'
- voldoende teamwoordbonnen
- Brain Game naar keuze

VOORSPELLEN EN DOEL VAN DE SCHRIJVER

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen waar het boek over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.

1. Uitleg. "Het boek waar we vandaag mee gaan beginnen heet 'Circus Mirandus'. Het is fictief boek over een circus genaamd 'Circus Mirandus'."

2. Opdracht. "Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart (verhaal) welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort. Bekijk de voor- en achterkant van het boek en kijk of je aanwijzingen kunt vinden waar dit boek over gaat. Overleg wat jullie teamantwoord is. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek."

GH **Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op en waardeer de antwoorden met punten.** "We gaan na les 5 kijken wat we goed voorspeld hebben en wat toch anders is dan dat we nu denken."

DDU **3. Schrijversdoel.** "De schrijver heeft het boek geschreven met een bepaald doel, wat wil de schrijver denk je?" **DDU.** "Het lijkt erop dat het boek is geschreven om de lezer te vermaken. Het is een fictief boek, dus het is zeker niet een boek om je te informeren."

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken, kunnen bepalen of 'minachting' en 'respect' antoniemen zijn en kunnen de studiewijzer 'hoort bij ..., want' invullen voor het woord 'dosering'.

GH **1. Modeling.** "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 1-5 een deel van de woorden van de week al staan. Ik schrijf het eerste woord van de week op de woordmuur: 'weeïg'. Bespreek met je maatje/team wat jij denkt dat dit woord betekent. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben." **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt.**

→ **Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

2. Opdracht. “Bij de teamopdrachten moeten jullie bepalen of ‘minachting’ en ‘respect’ antoniemen zijn. Antoniemen zijn woorden die precies het tegenovergestelde betekenen. Misschien ken je al een van de twee woorden en weet je wat het betekent. Ook vullen jullie de studiewijzer ‘hoort bij ...’, want’ in voor het woord ‘dosering’. Daar kun je voorbeelden geven van dingen die je moet doseren, maar je mag ook andere dingen benoemen waar je aan denkt bij het woord ‘dosering’. De woorden van de week vullen jullie verder aan door voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt altijd de studiewijzer ‘woord en betekenis’ gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers ‘synoniemen’, ‘cirkels van verschil en overeenkomst’ of ‘mijn beroep is...’. Tijdens het lezen plakken jullie memo’s op woorden waarvan je de betekenis niet kent. Vervolgens overleg je met het team welke woorden jullie het meest relevant vinden voor het teamwoordenboek. Probeer zo veel mogelijk verschillende woorden te vinden. Zelfstandig naamwoorden, bijvoeglijk naamwoorden, bijwoorden, maar denk bijvoorbeeld ook aan begrippen die vallen onder figuurlijk taalgebruik.”

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat opa Ephraïm aan Micah gaat vertellen en kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met ‘een knoop in zijn maag’, waarom Micah dit had en waardoor die werd ontward.

1. Opdracht. “Jullie werken met je team aan de teamopdrachten. Voordat jullie in het boek gaan lezen, lezen jullie de opdrachten in het teamboekje goed door. Sommige opdrachten moeten jullie maken voor het lezen, zoals bij voorspellen, en andere opdrachten na het lezen. De eerste opdracht is een voorspelopdracht. Er wordt gevraagd om te voorspellen wat opa Ephraïm aan Micah gaat vertellen. Dat kun je niet weten zonder de context. Je ziet bij de opdracht ook staan dat je deze opdracht moet maken voor het lezen van bladzijde 13. We kunnen dus al wel de bladzijden 5 t/m 12 lezen. Deze zouden ons moeten helpen om een voorspelling te doen. Bij het voorspellen kan het zijn dat ieder teamlid iets anders denkt. Het is dus belangrijk dat je naar iedereen actief luistert en dan in overleg gaat om een teamantwoord te formuleren. Wat kun je doen als je niet dezelfde voorspelling bedacht hebt?” **DDU.** “Je kan elkaar ervan proberen te overtuigen met aanwijzingen in het boek om tot een antwoord te komen. Bedenk goed dat je bij voorspellen niet per se een goed of fout antwoord kan geven. Het gaat om wat je denkt. Het is belangrijk om dit ook in gedachten te houden als je met elkaar discussieert. Je kan het met elkaar oneens zijn en dat is dan ook niet erg. We gaan dan met respect met elkaar om. Het kan best zijn dat je voorspelling niet uitkomt. Dat kan komen doordat de schrijver je bijvoorbeeld op het verkeerde been gezet heeft.”

DDU

2. Plannen en uitvoeren van de opdrachten.

tijd

5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 5 t/m 22, memo’s plakken op aanwijzingen.

tijd

10 minuten

klaar

woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken, teamopdrachten maken, duolezen: blz. 13 t/m 22.

tijd

10 minuten

klaar

woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

GH

5. Groep. Laat de teams vertellen wat hun voorspelling is. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen uit het boek of hun eigen kennis.

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de overige woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten. Bespreek met de leerlingen of ze woorden tegen zijn gekomen die een betekenis hebben die anders is dan in het woordenboek omschreven staat. Stimuleer de discussie waarom dit mogelijk zo is (het wordt letterlijk/figuurlijk gebruikt, het gaat om een andere betekenis, etc.).
///	
terugblik	- samenwerkvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	- woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 2

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voor de gegeven verwijswaarden aangeven waarnaar verwezen wordt.
  - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en uitleggen waarom.
  - De leerlingen kunnen de studiewijzer 'mijn beroep is ...' invullen voor een *korporaal*.

- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 23 t/m 41
  - teamboekje, les 1-5
  - spiekbrieven 'vraag & antwoord' en 'verhelderen'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 1 hebben we de eerste woorden op de woordmuur geschreven. Let vandaag weer goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor je teamwoordenboek en waarmee we de woordmuur kunnen aanvullen."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voor de gegeven verwijswaarden aangeven waarnaar verwezen wordt, kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en uitleggen waarom en kunnen de studiewijzer 'mijn beroep is ...' invullen voor een *korporaal*.

DDU

1. Uitleg. "Vandaag gaan we verder met de teamopdrachten. We gaan kijken naar verwijswaarden in de tekst en we gaan verhelderen. Waarom is het belangrijk dat je weet waar een verwijswaard naar verwijst?" **DDU.** "Als je weet waar een verwijswaard naar verwijst snap je de tekst beter. Wanneer je dit niet goed door hebt, kan het zijn dat je de tekst en dus ook de verhaallijn verkeerd begrijpt."

2. Modeling. "We moeten bij opdracht 3 voor vier verwijswaarden bepalen waar ze naar verwijzen. Ik kijk naar de eerste en zie dat ik het woord kan vinden om de veertiende regel op bladzijde 30. Ik zoek de bladzijde op en tel wat de veertiende regel is." **Laat zien hoe het verwijswaard gevonden kan worden.** "Daar zie ik inderdaad het woord 'Hij' aan het begin van een zin. Aan de aanhalingstekens rondom de zin zie ik dat het iets is wat gezegd wordt. Ik lees wat ervoor staat: 'Opnieuw schraapte ze haar keel. 'Hij' kortte je naam in. Lichtbuiger. Knap. Veel moderner.'" Het gaat dus om degene die de Man die het Licht doet Buigen de Lichtbuiger noemt. Ik merk dat ik nog niet genoeg informatie heb, dus ik moet nog iets verder vooruit of achteruit lezen. Ik lees een stukje ervoor dus ook. Ik lees het eerste stuk van de bladzijde tot aan het verwijswaard." **Lees de eerste veertien regels van bladzijde 30 voor.** "Chintzy heeft daarvoor de brief van Ephraïm voorgelezen. De naam 'Lichtbuiger' moet daar dus in gestaan hebben. Met 'Hij' wordt dus verwezen naar opa Ephraïm, want hij heeft de Lichtbuiger zo genoemd."

3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten. "Lees de opdracht met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het

tip	antwoord is. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."
tijd	<i>Stimuleer de leerlingen om actief naar elkaar te luisteren tijdens het bespreken van de teamopdrachten.</i>
tijd klaar	<u>5 minuten</u> 4. Zelfstandig lezen: blz. 23 t/m 41, memo's plakken op aanwijzingen. <u>10 minuten</u> woorden van de week
tijd klaar	5. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is, duolezen: blz. 33 t/m 41. <u>10 minuten</u> woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
tijd GH	6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten. <u>20 minuten</u>
///	7. Groep. Laat de teams vertellen wat ze nu weten over het beroep 'korporaal'. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen uit het boek, het internet of hun eigen kennis. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten en het teamwoordenboek goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
tip	<i>Besteed hier ook aandacht aan het evalueren van het actief luisteren naar elkaar.</i>
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	- woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	- woorden van de week - teamopdrachten
spel	- Brain Game naar keuze

Les 3

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen uitleggen wat er met de uitspraak 'En zoals zijn tante zich gedroeg, had hij het net zo goed op de maan kunnen laten liggen' bedoeld wordt.
  - De leerlingen kunnen voorspellen hoe Jenny en de leerkracht zullen reageren als Micah de voorwerpen van de Inca's vergeten is.

- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 42 t/m 55
  - teamboekje, les 1-5
  - spiekbrieven 'verhelderen' en 'voorspellen'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden staat al vast, maar de laatste woorden kiezen jullie zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uitleggen wat er met de uitspraak 'En zoals zijn tante zich gedroeg, had hij het net zo goed op de maan kunnen laten liggen' bedoeld wordt en kunnen voorspellen hoe Jenny en de leerkracht zullen reageren als Micah de voorwerpen van de Inca's vergeten is.

- 1. Opdrachten.** "Vandaag gaan we verder met het verhelderen en we gaan bezig met voorspellen. Bij opdracht 6 moet je een voorspelling doen hoe Jenny en de leerkracht zullen reageren. We weten nog niet zoveel over Jenny en de leerkracht, dus we zullen ook onze eigen ervaringen en kennis over mensen moeten gebruiken bij de voorspelling. Het is belangrijk om een goede taakverdeling en planning te maken. Bij opdracht 6 moet je namelijk voorspellen en dat doe je altijd voordat je een bepaald stuk van de tekst gelezen hebt. Kijk dus goed wat je van tevoren kunt lezen en wat je daarna pas mag lezen. Na het werken aan de teamopdrachten gaan we bespreken hoe dit is gegaan. Tijdens les 5 kunnen jullie de teamopdrachten nog afmaken, maar het is wel belangrijk dat de voorspellingen op tijd gedaan worden." **Geef de leerlingen de tijd om de opdrachten te lezen en te plannen.**

- 2. Zelfstandig lezen:** blz. 42 t/m 55, memo's plakken bij aanwijzingen.

tijd 10 minuten
klaar woorden van de week

- 3. Maatjeswerk:** memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is, duolezen: blz. 53 t/m 55.

tijd 10 minuten
klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

- 4. Team. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

tijd 10 minuten
GH

- 5. Groep.** Laat de teams vertellen wat hun voorspelling is bij opdracht 6 en laat ze hierbij ook vertellen hoe ze hebben samengewerkt om tot dit antwoord te komen. Laat de groep Tips & Tops geven. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	- teamopdrachten - woorden van de week - punten en feedback
voorblik	- toets - introductie schrijfoopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 56 t/m 70
- toetsboekje, week 1 (les 4)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - teamopdrachten
- woorden van de week

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 56 t/m 70 en maken van de toetsvragen.
tijd 30 minuten
klaar memo's plakken, woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
tip *Vraag 1 is een vrij lastige vraag over een verwijswoord. Maak de kinderen ervan bewust dat verwijswoord niet altijd verwijzen naar hetgeen dat het dichtst bij het verwijswoord staat, maar ze soms iets verder moeten zoeken. Besteed aandacht aan hoe je dat (inhoudelijk) kan controleren.*
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een poster maken voor hun eigen circus.

1. Ophalen van kennis. "In het boek lees je over Circus Mirandus. Jullie gaan in je team een eigen circus bedenken. Hiervan gaan jullie in deze en de volgende les een poster van maken. In les 10 en 15 maken jullie een maquette van het circus. Dan ga je dus knutselen waar je nu reclame voor maakt op de poster. Wat is een maquette eigenlijk?" **DDU.** "Een maquette is een

op schaal gemaakt model van hoe iets er in werkelijkheid uitziet. Je maakt het dus bijvoorbeeld 20 keer kleiner. Dit doe je door te knutselen.”

2. Opdracht. “Tijdens les 5 gaan we een poster maken voor een zelfbedacht circus. Vandaag gaan jullie daar al de voorbereidingen voor treffen. Dit doe je door het invulblad in te vullen volgens de eerste twee stappen van het stappenplan. Je bedenkt welke informatie (of plaatjes) er op de poster moet komen te staan en je bedenkt ook de details van deze informatie. Als je dus bijvoorbeeld bedenkt dat je een circus hebt met veel dieren, dan wil je dat er waarschijnlijk ook op hebben staan. Bij ‘details’ schrijf je dan op welke dieren je er bijvoorbeeld op wil zetten.”

tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	beginnen met de poster
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik	- toets - voorbereiding op de schrijfoopdracht - punten en feedback

voorblik	- afmaken teamopdrachten - schrijfoopdracht - terugblik op de voorspelling - inleveren van teamwoordenboek - team van de week

spel	Brain Game naar keuze

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een poster maken voor hun eigen circus.

Materialen:

- 'Circus Mirandus', blz. 71 t/m 84
- teamboekje, les 1-5
- A3- of A2-papier

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- toets
- voorbereiding op schrijfpdracht

vooruitblik

- afmaken teamopdrachten
- schrijfpdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: SCHRIJVEN

Doel: De leerlingen kunnen een poster maken voor hun eigen circus.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 71 t/m 84.

2. Uitleg. "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook met de schrijfpdracht aan de slag. Tijdens les 4 heb ik jullie al uitgelegd wat de bedoeling is. Na het afmaken van de overige teamopdrachten gaan jullie bezig met het stappenplan in het teamboekje. Aan het einde van de les heeft elk team als het goed is een poster klaar om te presenteren. Maak voordat jullie gaan beginnen eerst een goede taakverdeling."

3. Opdracht. "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."

tijd
klaar
///

30 minuten

bedenken hoe je een maquette kunt knutselen van je eigen circus in les 10 en 15

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

4. Presenteren van de poster. "Jullie gaan nu als team de poster presenteren aan de groep. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep." **Laat de teams de poster presenteren. Laat de groep vragen stellen en Tips & Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week. De schrijver van de dag/week schrijft deze op in de taakbrief van komende week.**

tijd
///

10 minuten

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "We zijn nu vijf lessen bezig met het boek 'Circus Mirandus'. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar de 'wanneer'. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (vul aan wat het antwoord van de groep was). Nu we al vijf dagen in het boek hebben gelezen weten we nu meer over de inhoud van het boek. Hebben we het juist voorspeld?"

Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. "Dan gaan we nu kijken naar 'waar'. (vul aan wat het antwoord van de groep was). Klopt dit met wat we nu gelezen en gezien hebben?"

GH
///

GH
///

Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.

tip

Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

3. Afronding. “We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Maar het boek is natuurlijk nog niet uit. Volgende week gaan we kijken of er toch nog verrassende informatie is gekomen, die we niet verwacht hadden.”

AFRONDING

1. Woorden van de week. “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”

2. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’

3. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in ‘Circus Mirandus’.”

GH
///

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Circus Mirandus’ – Cassie Beasley blz. 85 t/m 156	
Fictief: (circus/ fantasie/ familie)	- De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen zich inleven in de personages van een fictief boek. - De leerlingen kunnen de tekst makkelijker lezen door tussendoor voorspellingen te doen.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen een afbeelding van het woord ‘stiksel’ natekenen. - De leerlingen kunnen bepalen of de woorden ‘spichtig’ en ‘hoog’ synoniemen zijn. - De leerlingen kunnen de studiewijzer ‘uitdrukkingen en spreekwoorden’ invullen voor ‘met stomheid geslagen’. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Jenny zegt dat ze blij is dat mevrouw Stark Micah als haar maatje aangewezen heeft. - De leerlingen kunnen bepalen of ze het eens zijn met Mees of met Noor over het voorspellen van de hofdstukken. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen hoe Micah weet hoe laat het is als Micah en Jenny wakker worden. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat Micah denkt dat het ritselen van de pagina’s in zijn schrift betekent. - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en uitleggen waarom. - De leerlingen kunnen voorspellen wat er in het hoofdstuk ‘De keus van Ephraïm’ zal gebeuren. - De leerlingen kunnen het hoofdstuk ‘De keus van Ephraïm’ samenvatten.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een maquette maken van hun zelfbedachte circus.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes ‘Circus Mirandus’ weer klaar.
- Zet het digibordschema ‘Circus Mirandus’ les 6-10* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team studiewijzers klaar: 1x ‘synoniemen’ en 1x ‘uitdrukkingen en spreekwoorden’*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	het stiksel	91	<i>Een gestikte draad; een draad die door een stof heen gehaald is waarbij de volgende steek steeds door de opening van de voorgaande gehaald is.</i>
7.	spichtig	104	<i>Mager en lang.</i>
8.	met stomheid geslagen (uitdr.)	119	<i>Van verbazing niks kunnen zeggen.</i>

Les 6

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Jenny zegt dat ze blij is dat mevrouw Stark Micah als haar maatje aangewezen heeft.
- De leerlingen kunnen bepalen of ze het eens zijn met Mees of met Noor over het voorspellen van de hoofdstukken.

Materialen:

- 'Circus Mirandus', blz. 85 t/m 100
- teamboekje, les 6-10
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'synoniemen' en 1x 'uitdrukkingen en spreekwoorden'
- spiekbrieven 'voorspellen' en 'verhelderen'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we al kennisgemaakt met Micah, Jenny en opa Ephraïm en natuurlijk met Circus Mirandus en de Lichtbuiger. Daar hebben we voorspellingen gedaan, stukken tekst verhelderd en hebben we vragen beantwoord. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we verder over de missie van Micah om zijn opa Ephraïm te helpen. Met de schrijfopdracht gaan we een begin maken met het maken van een maquette van jullie eigen circus. Als je deze week tijd over hebt, zou je misschien al na kunnen denken over materialen die je wil gebruiken daarvoor, zodat je dat al kan verzamelen. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 6-10 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. We moeten daarvoor op zoek op het internet en twee studiewijzers invullen. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt voor alle woorden de studiewijzer 'woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'antoniemen', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom Jenny zegt dat ze blij is dat mevrouw Stark Micah als haar maatje aangewezen heeft en kunnen bepalen of ze het eens zijn met Mees of met Noor.

1. Leesdoel. "Deze week komen alle vier de strategieën voor in de teamopdrachten. Welke vier strategieën gebruiken we ook alweer altijd tijdens het lezen en het beantwoorden van de

DDU	vragen?” DDU. “Voorspellen, verhelderen, vraag & antwoord en samenvatten. Vandaag gaan we met verhelderen en voorspellen aan de slag. Bij opdracht 2 gaan we niet zelf een voorspelling doen, maar we lezen hoe het Onderzoekersteam discussieert over een voorspelling. We zien hoe zij met respect met elkaar discussiëren en dat het niet erg is dat ze het niet meteen met elkaar eens zijn. We gaan kijken met wie we het eens zijn en waarom. De argumenten voor het eens zijn met iemand kunnen je helpen bij het overtuigen van een ander.” 2. Modeling. “Ik lees bij opdracht 2 de discussie in het Onderzoekersteam door.” Lees de discussie in de opdracht voor. “Ik zie dat Mees en Noor beide iets anders denken. Voordat ik kan beslissen met wie ik het eens ben, kijk ik eerst wat ze allebei denken. Mees denkt dat het plaatje onder de titel iets met de inhoud van het hoofdstuk te maken heeft en Noor denkt dat het plaatje er puur voor de sier is. Ze zijn het er over eens dat ze bij het voorspellen naar de titel moeten kijken volgens mij, dus daar hoef ik nu geen aandacht aan te besteden. Ik moet er dus achter komen of het plaatje onder de titel iets zegt over het hoofdstuk of niet. Als ik door het boek blader, zie ik dat elk hoofdstuk een plaatje bevat onder de titel. Ik zie ook dat steeds dezelfde plaatjes terugkomen. Als ik kijk naar het hoofdstuk ‘een behoorlijk nare karaktertrek’ zie ik een plaatje van een tijger. Als ik het hoofdstuk lees, moet ik dus kijken of het over een tijger gaat. Om te checken of het om toeval gaat, zou ik misschien ook nog even een ander hoofdstuk op die manier moeten bekijken. Misschien een ander hoofdstuk met een tijger, of gewoon het volgende hoofdstuk. Als er in dit hoofdstuk niks over een tijger voorkomt, hoef ik al niet meer verder te kijken. Dan heb ik mijn antwoord al: dan is het namelijk puur ter decoratie.” 3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten en een voorspelling doen.
tijd	<u>5 minuten</u>
	4. Zelfstandig lezen: blz. 85 t/m 100, memo’s plakken op mogelijke aanwijzingen voor de opdrachten.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week
	5. Maatjeswerk: memo’s vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 89 t/m 100.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
GH	7. Groep. Laat de teams vertellen met wie ze het eens waren in opdracht 2. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
///	

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 7

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen uitleggen hoe Micah weet hoe laat het is als Micah en Jenny wakker worden.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat Micah denkt dat het ritselen van de pagina's in zijn schrift betekent.
  - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en uitleggen waarom.

- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 101 t/m 113
  - teamboekje, les 6-10
  - spiekbrief 'vraag & antwoord'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 6 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uitleggen hoe Micah weet hoe laat het is als Micah en Jenny wakker worden, wat Micah denkt dat het ritselen van de pagina's van zijn schrift betekent en ze kunnen uitleggen of dit opzoekvragen of nadenkvragen zijn.

- DDU**
- 1. Uitleg.** "Bij les 6 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we aan de slag met de strategie 'vraag & antwoord'. Net als bij les 6 gaan jullie tijdens het lezen memo's plakken op aanwijzingen die kunnen helpen bij het beantwoorden van de vragen. Bespreek in je team waar je memo's hebt geplakt en waarom. Hoe kun je ervoor zorgen dat er op een goede manier samengewerkt wordt in jullie team?" **DDU.** "Geef iedereen de ruimte om iets in te brengen, luister actief naar elkaar, laat elkaar uitpraten, maak oogcontact en geef elkaar ook feedback. Dat betekent dus dat je respectvol met elkaar om moet gaan, ook als je het niet met elkaar eens bent."

- 2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

- 3. Zelfstandig lezen: blz. 101 t/m 113, memo's plakken op aanwijzingen voor het beantwoorden van de vragen.**

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

tijd	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 110 t/m 113.
klaar	<u>10 minuten</u> woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
tijd	5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.
GH	<u>15 minuten</u> 6. Groep. Laat de teams vertellen wat Micah denkt dat het ritselen van de pagina's in zijn schrift betekent. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	- woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	- woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 8

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voorspellen wat er in het hoofdstuk 'De keus van Ephraïm' zal gebeuren.
  - De leerlingen kunnen het hoofdstuk 'De keus van Ephraïm' samenvatten.

- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 114 t/m 128
  - teamboekje, les 6-10
  - spiekbrieven 'voorspellen' en 'samenvatten'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat er in het hoofdstuk 'De keus van Ephraïm' zal gebeuren en kunnen het hoofdstuk samenvatten.

- Uitleg.** "Tijdens les 7 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we van een hoofdstuk eerst voorspellen wat er zal gebeuren en het na het lezen samenvatten. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is."

- Teamopdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

- Zelfstandig lezen:** blz. 114 t/m 128, memo's plakken op aanwijzingen.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

- Maatjeswerk:** memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 125 t/m 128.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

- Teamopdrachten.** Uitvoeren van de teamopdrachten.

tijd 15 minuten

- Groep.** Laat de teams vertellen in hoeverre hun voorspelling en hun samenvatting met elkaar overeenkwamen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

GH

///

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	- woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	- toets - introductie schrijfopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 129 t/m 142
- toetsboekje, week 2 (les 9)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 129 t/m 142 en maken van de vragen.

tijd 30 minuten
klaar woorden van de week afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een maquette maken van hun eigen circus.

1. Opdracht. "In les 5 hebben jullie een poster gemaakt van jullie zelfbedachte circus. Vandaag gaan we een begin maken om van die poster een soort 3D-versie maken. Dit is dus niet echt een schrijfopdracht, maar helpt ons wel om ons goed in te leven in het boek en de koppeling te maken tussen wat we opschrijven en hoe dit er dan uit zou komen te zien. We gaan namelijk een maquette maken. Vandaag maken we een begin van een plan van aanpak. Bedenk wat je wil maken en kijk daarbij ook naar de poster die vorige week gemaakt is in jouw team. Bedenk ook welke materialen je nodig hebt en hoe je daaraan komt. De volgende les heb je tijd om het plan van aanpak verder af te maken, maar het zou ook leuk zijn als je al een begin kunt maken aan het daadwerkelijk knutselen van de maquette. Je mag zelf bepalen hoe je het gaat

knutselen en wat er precies uitkomt. Bedenk dat je niet alleen de losse onderdelen moet maken en bedenken, maar dat je ook na moet denken over de ondergrond: waar zet je alles op? Het is natuurlijk wel de bedoeling dat het aansluit bij de poster van les 5. Je wil de mensen die op je poster afgekomen zijn namelijk niet teleurstellen. De maquette hoeft in de volgende les nog niet af te zijn. Je mag hier in les 15 ook nog mee bezig. Als je plan van aanpak vandaag nog niet helemaal af is en je weet nog niet helemaal welke materialen je allemaal wil gebruiken, kun je dus ook zorgen dat je in ieder geval voor les 15 alle materialen hebt.”

tijd

10 minuten

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- punten en feedback

voorblik

- schrijfpdracht
- inleveren van teamwoordenboek
- team van de week

spel

Brain Game naar keuze

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een maquette maken van hun zelfbedachte circus.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 143 t/m 156
- knutselspullen (vrij te kiezen)
- teamboekje, les 6-10

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfp opdracht

vooruitblik - schrijfp opdracht
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN AFMAKEN EN SCHRIJFP OPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een maquette maken van hun zelfbedachte circus.

- 1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 143 t/m 156.**
- 2. Uitleg.** "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook verder met de schrijfp opdracht. Voordat jullie gaan beginnen, maken jullie een plan van aanpak. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moeten jullie nog even overleggen wie in jullie team wat gaat doen. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."
- tijd** 40 minuten
klaar
///
- Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
- 3. Presentatie van het plan van aanpak.** "Jullie gaan nu als team jullie plan van aanpak presenteren. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."
- tijd** 5 minuten
- 4. Laat de teams hun plan van aanpak presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.**
- tijd** 10 minuten
- 5. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.**
- tijd** 5 minuten
///
- Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

1. Woorden van de week. "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen."

2. Terugblik. "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team

GH
///

als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’

3. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in ‘Circus Mirandus’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley blz. 157 t/m 228	
Fictief: (circus/ fantasie/ familie)	- De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen zich inleven in de personages van een fictief boek. - De leerlingen kunnen de tekst makkelijker lezen door tussendoor voorspellingen te doen.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen een monocle tekenen. - De leerlingen kunnen de betekenis van de woorden 'afhoudend' en 'koesteren' opzoeken in het woordenboek en in eigen woorden uitleggen wat de woorden betekenen en een situatie beschrijven waarin je dit zou doen. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	- De leerlingen kunnen voorspellen wat er nodig is om Jenny te laten zien dat het magie is wat plaatsvindt in Circus Mirandus. - De leerlingen kunnen voorspellen wat Micah en Jenny tegen zullen komen in Circus Mirandus. - De leerlingen kunnen uitleggen welke emotie het beste past bij hoe Micah zich voelt als hij ineens een droge tong krijgt en ze kunnen uitleggen hoe het komt dat hij zich zo voelt. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de Lichtbuiger tegen Micah zegt 'Ik heb hem aangeboden wat in mijn macht ligt' en kunnen beschrijven welke mogelijke consequenties dit heeft. - De leerlingen kunnen voorspellen wat er zal gebeuren in het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw'. - De leerlingen kunnen het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw' samenvatten.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een maquette maken van hun zelfbedachte circus.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Kijk de opdrachten van les 6-10 na en leg de teamboekjes 'Circus Mirandus' weer klaar.
- Zet het digibordschema 'Circus Mirandus' les 11-15* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 14).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	de monocle	158	<i>Een kijkglas voor één oog.</i>
7.	afhoudend	174	<i>Iets of iemand op afstand houden.</i>
8.	koesteren	188	<i>Iets met liefde behandelen en dicht bij je houden.</i>

Les 11

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen wat er nodig is om Jenny te laten zien dat het magie is wat plaatsvindt in Circus Mirandus.
- De leerlingen kunnen voorspellen wat Micah en Jenny tegen zullen komen in Circus Mirandus.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 157 t/m 170
- teamboekje, les 6-10
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- spiekbrieven 'voorspellen'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we al kennisgemaakt met de vogelvrouw en lazen we over de zoektocht van Micah en Jenny naar Circus Mirandus. We eindigden met lezen op een spannend moment; Micah zag het circus, maar Jenny leek het niet te kunnen zien. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we hoe het verder loopt met het bezoek aan Circus Mirandus. Vandaag gaan we voornamelijk voorspellen, maar ook de andere strategieën komen deze week weer aan bod. Bij de schrijfopdracht maken we de maquette af waar we in les 10 mee begonnen zijn. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 6-10 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Voor de gegeven woorden van de week hoeven jullie geen studiewijzers in te vullen, maar zijn er andere opdrachten in het teamboekje. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt voor alle woorden de studiewijzer 'Woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'synoniemen', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat er nodig is om Jenny te laten zien dat het magie is wat plaatsvindt in Circus Mirandus en wat Micah en Jenny tegen zullen komen in Circus Mirandus.

DDU	1. Leesdoel. “De eerste twee opdrachten van deze week vragen ons om een voorspelling te doen. Het voorspellen tijdens het lezen van een boek kan helpen om de verhaallijn beter te begrijpen en kan het lezen ook leuker maken. Misschien verwacht je soms ook onbewust al dingen tegen te komen in een boek. Soms zet de schrijver je bewust op het verkeerde been, zodat een bepaalde gebeurtenis als een extra grote verrassing komt in het boek. Waarop kun je een voorspelling baseren?” DDU. “Je kunt het baseren op wat je daarvoor al gelezen hebt, op je voorkennis, op plaatjes die je ziet op de volgende bladzijden of op je eigen fantasie.” 2. Modeling. “Bij opdracht 1 moet ik een voorspelling doen over wat er nodig is om Jenny te laten zien dat het magie is wat plaatsvindt in Circus Mirandus. Ik bedenk welke informatie ik al heb over Circus Mirandus en over de magie die daar plaatsvindt. Ik bedenk met dat opa Ephraïm wel verteld heeft dat alleen kinderen er kunnen komen en het kunnen zien. Ook weet ik dat daar dingen gebeuren die in het ‘normale’ leven niet zouden kunnen. Het moet dus inderdaad wel magie zijn dat daar plaatsvindt. Dat volwassenen het niet kunnen zien betekent misschien dat er iets nodig is om het te kunnen zien. Ik weet niet wat dat is, maar daar zou ik wel nog verder over na kunnen denken. Ik moet dan dus bedenken wat een verschil zou kunnen zijn tussen volwassenen en kinderen en ik kan bedenken wat het verschil is tussen Jenny en Micah. Misschien kom ik er dan achter wat er nodig is om Jenny de magie te kunnen zien en geloven.” 3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten en een voorspelling doen.
tijd	<u>5 minuten</u>
tijd klaar	4. Zelfstandig lezen: blz. 157 t/m 170, memo’s plakken op mogelijke aanwijzingen voor de opdrachten. <u>10 minuten</u> woorden van de week 5. Maatjeswerk: memo’s vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 167 t/m 170.
tijd klaar	<u>10 minuten</u> woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten 6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.
tijd GH	<u>20 minuten</u> 7. Groep. Laat de teams vertellen welke voorspelling ze gedaan hebben over wat Micah en Jenny zullen tegenkomen in Circus Mirandus en of die uitgekomen is. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
///	

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 12

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen uitleggen welke emotie het beste past bij hoe Micah zich voelt als hij ineens een droge tong krijgt en ze kunnen uitleggen hoe het komt dat hij zich zo voelt.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de Lichtbuiger tegen Micah zegt 'Ik heb hem aangeboden wat in mijn macht ligt' en kunnen beschrijven welke mogelijke consequenties dit heeft.

- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 171 t/m 184
  - teamboekje, les 11-15
  - spiekbrieven 'verhelderen'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. **Uitleg.** "Tijdens les 11 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uitleggen welke emotie het beste past bij hoe Micah zich voelt als hij ineens een droge tong krijgt en ze kunnen uitleggen hoe het komt dat hij zich zo voelt. Ze kunnen in eigen woorden uitleggen waarom de Lichtbuiger tegen Micah zegt 'Ik heb hem aangeboden wat in mijn macht ligt' en kunnen beschrijven welke mogelijke consequenties dit heeft.

1. **Uitleg.** "Bij les 11 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met de strategie 'verhelderen'. Jullie gaan tijdens het lezen memo's plakken op aanwijzingen die kunnen helpen bij het bedenken van vragen en het verhelderen van de tekst. Bespreek in je team waar je memo's hebt geplakt en waarom. Zorg ervoor dat iedereen actief betrokken is bij het maken van de opdrachten. Dit kun je doen door iedereen uit te laten spreken en actief naar elkaar te luisteren. Zorg dat iedereen het eens is met wat er opgeschreven wordt en dat iedereen ook weet wat jullie uiteindelijke antwoord is."

2. **Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

Stimuleer leerlingen om elkaar actief te betrekken bij het maken van de opdrachten.

tip 5 minuten

tijd **3. Zelfstandig lezen: blz. 171 t/m 184, memo's plakken op aanwijzingen voor het verhelderen.**

10 minuten

tijd woorden van de week

klaar	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 176 t/m 184. <u>10 minuten</u>
tijd	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
klaar	5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten. <u>15 minuten</u>
tijd	6. Groep. Laat de teams vertellen wat de Lichtbuiger bedoelde met zijn uitspraak en welke mogelijke consequenties dit heeft. Laat de andere teams over de antwoorden nadenken of de antwoorden opzoeken. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
GH	

///

AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	- woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	- woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 13

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voorspellen wat er zal gebeuren in het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw'.
  - De leerlingen kunnen het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw' samenvatten.
- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 186 t/m 198
  - teamboekje, les 11-15
  - spiekbrieven 'samenvatten'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat er zal gebeuren in het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw' en kunnen het hoofdstuk samenvatten.

1. Uitleg. "Tijdens les 12 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met het voorspellen en het samenvatten van eenzelfde hoofdstuk. De focus van de opdrachten ligt dus volledig op het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw'. Het voorspellen doe je voordat je gelezen hebt. Het is belangrijk dat je dat meeneemt in de taakverdeling en planning. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is."

2. Teamopdrachten: Plannen van de opdrachten en een voorspelling doen. "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 186 t/m 198, memo's plakken op aanwijzingen.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 186 t/m 198.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.

tijd 15 minuten

GH 6. Groep. Laat de teams vertellen wat overeenkwam tussen hun voorspelling en hun samenvatting. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
 /// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH 1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
 ///

GH 2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
 ///

terugblik - woorden van de week
 - teamopdrachten
 - punten en feedback

voorblik - toets
 - introductie schrijfofdracht

spel Brain Game naar keuze

Les 14

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 199 t/m 212
- toetsboekje, week 3 (les 14)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 199 t/m 212 en maken van de vragen.
tijd 30 minuten
klaar woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een maquette maken van hun zelfbedachte circus.

1. Opdracht. "Tijdens les 9 en 10 hebben jullie een plan van aanpak gemaakt voor het maken van een maquette en hebben jullie als het goed is al een begin gemaakt met het knutselen voor de maquette. Hier gaan we vandaag en de volgende les mee verder. Bespreek voordat je gaat knutselen eerst goed met elkaar wat er nog moet gebeuren, welke materialen je nog moet verzamelen en wie welke taken gaat doen. Ga dan pas aan de slag. Tijdens de volgende les is het de bedoeling dat de maquette af is."
tijd 10 minuten
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik	- toets - voorbereiding schrijfpdracht - punten en feedback
vooruitblik	- schrijfpdracht - inleveren van teamwoordenboek - team van de week
spel	Brain Game naar keuze

Les 15

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een maquette maken van hun zelfbedachte circus.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 213 t/m 228
- knutselspullen (vrij te kiezen)
- teamboekje, les 11-15

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfp opdracht

vooruitblik - schrijfp opdracht
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN AFMAKEN EN SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een maquette maken van hun zelfbedachte circus.

- 1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 213 t/m 228**
- 2. Uitleg.** "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook verder met de schrijfp opdracht. Voordat jullie gaan beginnen, maken jullie een plan van aanpak. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moeten jullie nog even overleggen wie in jullie team wat gaat doen. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."
- tijd** 40 minuten
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
- 3. Presentatie van de maquette.** "Jullie gaan nu als team jullie maquette presenteren. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."
- tijd** 5 minuten
- 4. Laat de teams hun maquettes presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.**
- tijd** 10 minuten
- 5. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.**
- tijd** 5 minuten
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

- 1. Woorden van de week.** "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen."
- 2. Terugblik.** "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord**
- GH**

///

met punten. “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’

3. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in ‘Circus Mirandus’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20

De lesdoelen van les 16-20:

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley blz. 229 t/m 295	
Fictief: (circus/ fantasie/ familie)	- De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen zich inleven in de personages van een fictief boek. - De leerlingen kunnen de tekst makkelijker lezen door tussendoor voorspellingen te doen.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen de woorden 'voogd' en 'gadeslaan' opzoeken in het woordenboek en in eigen woorden uitleggen wat het woord betekent. - De leerlingen kunnen de studiewijzer 'Synoniemen' invullen voor het woord 'standvastig' en een mogelijk synoniem. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	- De leerlingen kunnen voorspellen wat er in het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' zal gebeuren. - De leerlingen kunnen het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' samenvatten. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wie een recordhouder is en waarin diegene een recordhouder is. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de Lichtbuiger ervan vindt dat Micah zich uit de lucht liet vallen om bij de Lichtbuiger te komen. - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en kunnen uitleggen waarom. - De leerlingen kunnen voorspellen waarvoor de Lichtbuiger de veter van Micah moet lenen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat Micah niet wilde en waarom niet.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een boekgesprek voeren over het boek 'Circus Mirandus'.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 16-20):

- Kijk de opdrachten van les 11-15 na en leg de teamboekjes 'Circus Mirandus' weer klaar.
- Zet het digibordschema 'Circus Mirandus' les 16-20* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team studiewijzers klaar: 1x 'Synoniemen' *.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 19).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	standvastig	230	<i>Vastbesloten, niet veranderend.</i>
7.	gadeslaan	247	<i>Aandachtig bekijken.</i>
8.	de voogd	271	<i>Iemand die door de wet verantwoordelijk wordt gesteld voor een minderjarige.</i>

Les 16

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen wat er in het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' zal gebeuren.
- De leerlingen kunnen het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' samenvatten.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 229 t/m 245
- teamboekje, les 16-20
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'synoniemen'
- spiekbrieven 'voorspellen' en 'samenvatten'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we veel gelezen over de avonturen van Jenny en Micah in Circus Mirandus. Daarbij hebben we voorspellingen gedaan, stukken tekst verhelderd en samengevat en hebben we vragen beantwoord. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we hoe het verhaal afloopt en komen we erachter of de Lichtbuiger Micah en zijn opa kan helpen. We eindigen de week met een boekgesprek. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 16-20."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 16-20 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Bij het woord 'standvastig' moeten jullie zelf bedenken wat mogelijk een synoniem is. Je gaat dan na of het ook daadwerkelijk zo is door de studiewijzer 'synoniemen' te gebruiken. Ook gaan jullie van twee woorden de betekenis opzoeken in het woordenboek en jullie schrijven de betekenis op in het teamboekje. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt voor alle woorden de studiewijzer 'Woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'antoniemen', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat er gebeurt in het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' en kunnen het hoofdstuk samenvatten.

1. Leesdoel. "Net als bij les 13 gaan we de inhoud van een hoofdstuk eerst voorspellen, vervolgens lezen en dan samenvatten. Ook gaan we deze week verhelderen en vragen beantwoorden bij de tekst."

2. Modeling. "Als ik moet voorspellen wat er in een hoofdstuk zal gaan gebeuren, is dat een hele brede vraag. Als hulpmiddel kan ik hierbij de verhaalkaart gebruiken. Ik kan elk onderdeel van de verhaalkaart bij langs en bedenken wat er ingevuld zal worden na het lezen van het hoofdstuk. Als ik kijk naar 'personen' en ik lees de titel van het hoofdstuk, zou ik denken dat het hoofdstuk over opa Ephraïm en de vogelvrouw gaat. Dat kan ik dus opschrijven. Aangezien de vogelvrouw bij Circus Mirandus werkte en opa Ephraïm daar ook geweest is, denk ik dat het zich daar afspeelde. Ik weet ook al iets over de vogelvrouw, Victoria, en over opa Ephraïm. Die kennis kan ik gebruiken om te bedenken welk probleem er mogelijk zou zijn. Zo kan ik elk onderdeel van de verhaalkaart bij langs."

tip *Laat kinderen die moeite hebben met het voorspellen een verhaalkaart ernaast houden om zo elke stap bij langs te gaan.*

3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten en een voorspelling doen.

tijd 5 minuten

4. Zelfstandig lezen: blz. 229 t/m 245, memo's plakken op mogelijke aanwijzingen voor de opdrachten.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

5. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 239 t/m 245.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.

tijd 20 minuten

GH **7. Groep.** Laat de teams vertellen wat overeenkomt tussen hun voorspelling en hun samenvatting. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH **1. Samenwerken.** Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///

GH **2. Woordmuur.** Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
///

terugblik

- samenwerkingvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 17

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wie een recordhouder is en waarin diegene een recordhouder is.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de Lichtbuiger ervan vindt dat Micah zich uit de lucht liet vallen om bij de Lichtbuiger te komen.
  - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en kunnen uitleggen waarom.

- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 246 t/m 263
  - teamboekje, les 16-20
  - spiekbrief 'vraag & antwoord'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 6 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wie een recordhouder is en waarin diegene een recordhouder is en wat de Lichtbuiger ervan vindt dat Micah zich uit de lucht liet vallen om bij de Lichtbuiger te komen.

- 1. Uitleg.** "Opdracht 3 en 4 zijn beide opdrachten rondom de strategie 'vraag & antwoord'. Net als tijdens de andere lessen gaan jullie tijdens het lezen memo's plakken op aanwijzingen die kunnen helpen bij het beantwoorden van de vragen. Bespreek in je team waar je memo's hebt geplakt en waarom. Als je vindt dat iemand het goed gedaan heeft, geef diegene dan eens een compliment."

- 2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

- 3. Zelfstandig lezen: blz. 246 t/m 263, memo's plakken op aanwijzingen voor het beantwoorden van de vragen.**

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

- 4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 260 t/m 263.**

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

- 5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.**

tijd	<u>15 minuten</u>
GH	6. Groep. Laat de teams vertellen wat de Lichtbuiger ervan vindt dat Micah zich uit de lucht liet vallen om bij de Lichtbuiger te komen. Laat de andere teams over de antwoorden nadenken of de antwoorden opzoeken. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	- woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	- woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 18

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voorspellen waarvoor de Lichtbuiger de veter van Micah moet lenen.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat Micah niet wilde en waarom niet.

- Materialen:**
- 'Circus Mirandus', blz. 264 t/m 276
  - teamboekje, les 16-20
  - spiekbrieven 'voorspellen' en 'verhelderen'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen waarvoor de Lichtbuiger de veter van Micah moet lenen en kunnen in eigen woorden uitleggen wat Micah niet wilde en waarom niet.

- Uitleg.** "Tijdens les 16 en 17 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met voorspellen en verhelderen. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is."
  - Teamopdrachten plannen en voorspellen.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten. Kijk goed tot waar je moet lezen om een voorspelling te doen. Lees na de voorspelling pas weer door."
- tijd** 5 minuten
- 3. Zelfstandig lezen: blz. 264 t/m 276, memo's plakken op aanwijzingen.**
- tijd** 10 minuten
- klaar** woorden van de week
- 4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 274 t/m 276.**
- tijd** 10 minuten
- klaar** woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
- 5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.**
- tijd** 15 minuten
- GH** **6. Groep.** Laat de teams vertellen wat Micah niet wilde en waarom niet. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
- ///** **Teamdoel** samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	- woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblick	- toets - introductie schrijfopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 19

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 277 t/m 288
- toetsboekje, week 4 (les 19)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 277 t/m 288 en maken van de vragen.
tijd 30 minuten
klaar woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
tip *Vraag 4 gaat over het armbandje dat Micah aan Jenny geeft. Bespreek de symboliek van het armbandje. Kom hier in les 20 op terug, waar over symboliek gesproken wordt.*
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een literair gesprek voeren over het boek 'Circus Mirandus'.

1. Ophalen van kennis. "Tijdens les 15 hebben we de maquette van een zelfbedacht circus afgerond. In de volgende les zouden we normaal gesproken weer een schrijf-, teken- of knutselopdracht doen, maar deze keer gaan we iets anders doen. We gaan samen een gesprek voeren over het boek. Waar zou dit gesprek over kunnen gaan denk je?" **DDU.** "We kunnen pas van elkaar weten wat we denken als we het hardop naar elkaar uitspreken. We gaan wat dieper op het verhaal in het boek 'Circus Mirandus' in. Als je over de tekst nadenkt, kom je soms tot nieuwe inzichten. En soms hoor je een teamgenoot iets zeggen waardoor jij anders

tegen een bepaald onderwerp gaat aankijken. Je leert niet alleen meer over het boek, maar ook over elkaar.”

2. Opdracht. “Lees de vragen in het teamboekje alvast door en denk er alvast over na. Bespreek ook alvast wie de voorzitter en de tijdbewaker mag zijn tijdens les 20 en schrijf dit alvast op in het formulier taakverdeling.”

tijd

10 minuten

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- punten en feedback

vooruitblik

- schrijfpdracht
- inleveren van teamwoordenboek
- team van de week

spel

Brain Game naar keuze

Les 20

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een literair gesprek voeren over het boek 'Circus Mirandus'.

Materialen: - 'Circus Mirandus', blz. 289 t/m 295
- teamboekje, les 16-20

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfpdracht

vooruitblik - schrijfpdracht
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN AFMAKEN EN BOEKGESPREK

Doel: De leerlingen kunnen een literair gesprek voeren over het boek 'Circus Mirandus'.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 289 t/m 295.

2. Uitleg. "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook verder met de schrijfpdracht. Voordat jullie gaan beginnen, maken jullie een plan van aanpak. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moeten jullie nog even overleggen wie in jullie team wat gaat doen. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."

3. Opdracht. "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af. Begin hierna met jullie boekgesprek. De voorzitter leidt dit gesprek en vat af en toe de antwoorden samen. De voorzitter mag natuurlijk zelf ook zijn mening geven. De tijdbewaker houdt de tijd goed in de gaten en geeft het aan als het tijd is om naar de volgende vraag te gaan."

tijd 50 minuten

klaar de belangrijkste inzichten noteren, de onbeantwoorde vragen noteren

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

4. Bespreken. Besteed aandacht aan het proces van het boekgesprek. Hoe ging het met doorvragen? Hoe kom je tot de inzichten die je nu opgeschreven hebt? Wat levert een boekgesprek op? Welke nieuwe inzichten hebben de leerlingen opgedaan? Welke vragen zijn nog onbeantwoord?

tip Een van de vragen gaat over de symboliek van de quipu. Dit is een lastige vraag. Besteed opnieuw aandacht aan de symboliek in dit boek.

tijd 10 minuten

5. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "We hebben 'Circus Mirandus' nu uitgelezen. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of de voorspellingen zijn uitgekomen. Het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar de 'wanneer'. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (vul aan wat het antwoord van de groep was). Nu we het boek uit hebben gelezen weten

GH ///	we wat de inhoud van het boek was. Hebben we het juist voorspeld?" Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. "Dan gaan we nu kijken naar de 'waar'. (vul aan wat het antwoord van de groep was). Klopt dit met wat we nu gelezen en gezien hebben?" Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.
GH ///	
tip	<i>Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.</i>
DDU ///	3. Afronding. "We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Voldeed dit boek aan je verwachtingen die je er voorafgaand over had?" DDU. Geef kort tijd om na te denken te overleggen met maatje en geef dan een beurt.

AFRONDING

	1. Woorden van de week. "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur." 2. Inleveren teamwoordenboek en teamboekje. "Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen." 3. Terugblik. "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten. "Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen." Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het 'team van de week.' 3. Vooruitblik. "De volgende keer lezen we een nieuw boek."
GH ///	

Antwoorden teamboekje
LES 1-10

LES 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	- Het antwoord is correct - Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) Voorbeeld: Weeig is vervelend onfris, misselijkmakend.
9 punten	- Het antwoord is correct - Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) Voorbeeld: Vervelend onfris.
8 punten	- Het antwoord is correct - Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) Voorbeeld: Onfris
Opdracht 2	Antoniemen
100 punten	Betekenis 'minachting': Wat je voelt voor mensen die je helemaal niet respecteert. Betekenis 'respect': Een uiting waarmee je laat merken dat je iemand als waardig ziet. Minachting en respect zijn antoniemen van elkaar.
Opdracht 3	'Hoort bij ..., want'
100 punten	- Het basiswoord (woordcluster) is helemaal opgeschreven. - De deelwoorden zijn juist geschreven en hebben een relatie met het woordcluster. - De relaties worden duidelijk uitgelegd. - De studiewijzer ziet er verzorgd uit. Voorbeelden: medicijnen, ziekenhuis, pillen, afmeten, koken.
Opdracht 4	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	- De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit - De betekenis is goed en duidelijk omschreven - Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	- De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. - De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1	Opa Ephraïm had laten doorschemeren dat hij Micah iets belangrijks moest vertellen. Voorspel wat opa Ephraïm aan Micah gaat vertellen.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: 'Opa Ephraïm zal iets vertellen over Circus Mirandus. Mogelijk wil hij iets vertellen over de brief die hij naar de Lichtbuiger gestuurd heeft.'

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)	
Opdracht 2	Wat wordt bedoeld met ‘een knoop in zijn maag’? Waarom had Micah een knoop in zijn maag? En waardoor werd die ontward?
Antwoord	Basiswoord: maag Betekenis: Een vervelend gevoel ergens bij hebben.
Antwoord	Micah maakte zich zorgen om zijn opa.
Antwoord	Doordat opa Ephraïm hem vertelde over Circus Mirandus dacht hij dat het weer goed zou komen met zijn opa.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten)	
Opdracht 3	Geef voor elk van de volgende verwijswaarden aan waarnaar het verwijst
Antwoord	‘het’ verwijst naar het bericht van een kind dat de voorstelling gezien heeft.
Antwoord	‘Hij’ verwijst naar opa Ephraïm.
Antwoord	‘hij’ verwijst naar De Man die het Licht doet Buigen.
Antwoord	‘ze’ verwijst naar Chintzy.
Antwoord	‘Hij’ verwijst naar opa Ephraïm.
Soort vraag	Dit is een opzoekvraag. Je moet in de tekst op zoek naar de verwijzing.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)	
Opdracht 4	Vul de studiewijzer ‘Mijn beroep is ...’ in voor een korporaal.
	Wat doe ik: Vechten in het leger. Je stuurt mogelijk ook mensen aan en bent een mogelijke plaatsvervanger voor een sergeant. Waar doe ik het: In het leger. Dit kan in een kazerne in je eigen land zijn, maar ook in oorlogsgebieden. Hoe doe ik het: Verschillend. Bijzonderheden: Je zit qua rang net boven een soldaat, maar nog onder de sergeant.
Opdracht 5	Onderaan bladzijde 45 staat ‘Hij was namelijk helemaal ...’ t/m ‘... de maan kunnen laten liggen.’ Verhelder wat met deze uitspraak bedoeld wordt.
Antwoord	Micah heet zijn quipukoord in de kamer van zijn grootvader laten liggen. Hier mag hij absoluut niet naar binnen van zijn tante. Het had dus niet uitgemaakt of het koord op de kamer van opa Ephraïm lag of op de maan; hij had het sowieso niet kunnen krijgen en gebruiken.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten)	
Opdracht 6	Micah was vergeten een voorwerp van de Inca’s mee te nemen voor zijn project. Voorspel hoe Jenny en de leerkracht hierop zullen reageren.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: Jenny zal boos worden op Micah, omdat zij afhankelijk is van hem. De leerkracht zal ook boos worden, omdat Micah zich niet aan de opdracht gehouden heeft.

Antwoorden bij de schrijfoopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	• Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De onderdelen uit de ingevulde tabel komen terug in de poster. • De belangrijkste informatie is duidelijk aanwezig op de poster. • Interpunctie en spelling zijn op de juiste manier gehanteerd. • De poster is netjes vormgegeven.
90 punten	• De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De meeste onderdelen uit de ingevulde tabel komen terug in de poster. • De belangrijkste informatie is aanwezig op de poster. • Interpunctie en spelling zijn veelal op de juiste manier gehanteerd. • De poster is netjes vormgegeven.

80 punten	• De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Sommige onderdelen uit de ingevulde tabel komen terug in de poster. • Er mist een deel van de belangrijkste informatie op de poster. • Interpunctie en spelling zijn veelal op de juiste manier gehanteerd. • De poster is enigszins netjes vormgegeven.

LES 6-10

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Tekening van 'een stiksel'
100 punten	Ter beoordeling van de leerkracht.
Opdracht 2	Synoniemen
100 punten	Betekenis 'spichtig': Mager en lang. Betekenis 'hoog': Op grote afstand van de grond. Minachting en respect zijn geen synoniemen van elkaar.
Opdracht 2	Uitdrukkingen en spreekwoorden
100 punten	• De uitdrukking is helemaal opgeschreven. • Het basiswoord klopt. • De betekenis van de uitdrukking is in eigen woorden verteld. • De betekenis van de uitdrukking wordt duidelijk weergegeven in een tekening. • De tekening ziet er verzorgd uit. Met stomheid geslagen: Van verbazing niks kunnen zeggen.
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	• De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit • De betekenis is goed en duidelijk omschreven • Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	• De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	• De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	• De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1	Leg in eigen woorden uit waarom Jenny zegt dat ze blij is dat mevrouw Stark Micah als haar maatje aangewezen heeft.
Antwoord	Jenny vindt het leuk/fijn dat ze dit avontuur samen met Micah mag beleven. Ze vindt het leuk met hem.

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 2	Het onderzoekersteam wil voorspellen wat er in het hoofdstuk 'Een behoorlijk nare karaktertrek' gebeurt. Lees de discussie in het Onderzoekersteam hieronder. Bepaal of jullie het eens zijn met Mees of met Noor.
Antwoord	Wij zijn het eens met Noor, omdat er niks over een tijger gebeurt in het hoofdstuk. Ook komen dezelfde plaatjes steeds terug.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag en antwoord (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 3	Hoe weet Micah hoe laat het is als Micah en Jenny wakker worden?
Antwoord	Micah ziet Florence staan. Hij weet dat ze altijd vijf minuten van tevoren op de bus staat te wachten en daardoor weet Micah hoe laat het is.
Soort vraag	Dit is een opzoekvraag, het antwoord vind je een stukje verder in de tekst.
Opdracht 4	Als de pagina's van Micahs schrift ritselen denkt hij te weten wat het is. Wat denkt Micah dat het is?
Antwoord	Micah denkt dat dit het teken is voor Circus Mirandus.
Soort vraag	Dit is een nadenkvraag. Het antwoord staat niet in de tekst. Met behulp van het voorgaande (en eventueel opvolgende) moet je zelf kunnen bedenken dat het hierom gaat.

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 5	Voorspel wat er in het hoofdstuk 'De keus van Ephraïm' zal gebeuren. Probeer dit zo uitgebreid mogelijk te voorspellen.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: We voorspellen dat Ephraïm ervaart hoe het is om zijn vader terug te zien. Daarna komt hij erachter dat het niet echt is en wordt hij heel verdrietig. (Aanwijzingen: laatste acht regels van bladzijde 117).

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 6	Vat het hoofdstuk 'De keus van Ephraïm' samen.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: Ephraïm ervaart hoe het is om zijn vader weer thuis te zien, omdat de oorlog over is. Dat vond hij zo fijn dat hij de hele week dezelfde voorstelling met dit einde bleef bezoeken. Op de laatste dag maakte hij kennis met de Man die het Licht doet Buigen. Hij laat de Lichtbuiger zijn truc met knopen zien en praatte met de Lichtbuiger over de wens zijn vader te zien. Ephraïm ontvangt een wonder van de Lichtbuiger en die mag hij bewaren tot hij hem nodig heeft.

LES 11-15

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Tekening van 'een monocle':
100 punten	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i>
Opdracht 2	Situaties:
10 punten	- Het antwoord is correct - Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) - Er is een passende situatie beschreven Voorbeeld: Koesteren is iets met liefde behandelen en dicht bij je houden.
9 punten	- Het antwoord is correct - Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) - Er is een passende situatie beschreven Voorbeeld: Iets met liefde behandelen en dicht bij je houden.
8 punten	- Het antwoord is correct - Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) - Er is een situatie beschreven die enigszins past bij het woord Voorbeeld: Bij je houden.

Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	- De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit - De betekenis is goed en duidelijk omschreven - Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	- De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. - De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 1	Voorspel wat er nodig is om Jenny te laten zien dat het magie is wat plaatsvindt in Circus Mirandus.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Let op: Er zijn weinig aanwijzingen die de goede kant op wijzen. Het gaat hier dus voornamelijk om wat de kinderen zelf kunnen bedenken.
Opdracht 2	Voorspel wat Micah en Jenny tegen zullen komen in Circus Mirandus.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: De lichtbuiger en zijn show, dieren die praten, veel kinderen. Aanwijzingen kunnen de leerlingen voornamelijk halen uit de verhalen van opa Ephraïm en de afbeelding op blz. 16.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 3	Micah krijgt ineens een droge tong (bladzijde 173). Welke emotie past het beste bij hoe hij zich op dat moment voelt? Leg uit hoe dat komt.
Antwoord	Micah voelt zich zenuwachtig, of misschien zelfs een beetje angstig.
Antwoord	Hij wist niet zo goed hoe hij moest beginnen en er hing veel af van het gesprek met het Hoofd.
Opdracht 4	De Lichtbuiger zet tegen Micah: 'Ik heb hem aangeboden wat in mijn macht ligt.' Waarom zegt de Lichtbuiger dit? En welke mogelijke consequenties heeft dit?
Antwoord	De Lichtbuiger zegt dit tegen Micah om duidelijk te maken dat niet alles in zijn macht ligt en dus niet alles mogelijk is.
Antwoord	Dit betekent dat het misschien niet mogelijk is om opa Ephraïm beter te laten worden.

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 5	Voorspel wat er in het hoofdstuk 'Het laatste optreden van de vogelvrouw' zal gebeuren.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> De vogelvrouw heeft iets met opa Ephraïm te maken. Door het einde van het vorige hoofdstuk kunnen leerlingen realiseren dat de vogelvrouw de oma van Micah is. Waarschijnlijk heeft opa Ephraïm haar ontmoet in Circus Mirandus. Door de titel van het hoofdstuk kun je denken dat dat ervoor zorgde dat ze haar laatste optreden deed. Wat er in ieder geval in het hoofdstuk lijkt te gebeuren is dat de Vogelvrouw voor de laatste keer optreedt.

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 6	Vat het hoofdstuk ‘Het laatste optreden van de vogelvrouw’ samen.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: Victoria voelde zich te goed voor het Circus en besloot ermee te stoppen. Ze probeerde de Lichtbuiger om te halen om met haar mee te gaan. Ze gaf nog één laatste optreden, maar dat mondde uit in een ramp. Dit deed ze om te laten zien hoe zinloos het circus volgens haar was. De Lichtbuiger ontnam haar haar krachten.

Antwoorden bij de schrijfofdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	• Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De maquette is netjes gemaakt. • De maquette past bij de gemaakte poster.
90 punten	• De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De maquette is vrij netjes gemaakt. • De maquette past grotendeels bij de gemaakte poster.
80 punten	• De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De maquette is enigszins netjes gemaakt • De maquette past enigszins bij de gemaakte poster.

LES 16-20

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	• Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) Voorbeeld: De voogd is iemand die door de wet verantwoordelijk wordt gesteld voor een minderjarige.
9 punten	• Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) Voorbeeld: Iemand die door de wet verantwoordelijk wordt gesteld voor een minderjarige.
8 punten	• Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) Voorbeeld: Een verantwoordelijke.
Opdracht 2	Synoniemen
	Betekenis standvastig: Vastbesloten, niet veranderend. <i>Betekenis andere woord en of het synoniemen zijn of niet ter beoordeling van leerkracht.</i>
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	• De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit • De betekenis is goed en duidelijk omschreven • Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	• De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

10 punten	De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 1	Voorspel wat er in het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' zal gebeuren.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> De vogelvrouw heeft iets met opa Ephraïm te maken. Door het einde van het hoofdstuk 'Duidelijk VIPs' kunnen leerlingen realiseren dat de vogelvrouw de oma van Micah is. Waarschijnlijk heeft opa Ephraïm haar ontmoet in Circus Mirandus. Het lijkt erop dat opa Ephraïm het verhaal van hem en de vogelvrouw gaat vertellen.

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 2	Vat het hoofdstuk 'Ephraïm en de vogelvrouw' samen.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: Opa Ephraïm vertelt het verhaal over zijn ontmoeting met Victoria. Op de dag dat Victoria viel, probeerde Ephraïm na het overlijden van zijn moeder, samen met zijn zusje het circus te vinden om zijn wonder te innen. Onderweg kwam hij Victoria tegen en ze misleide Ephraïm om met haar mee te gaan. Ze trouwden met elkaar. Toen Victoria haar krachten terugkreeg, besloot Ephraïm dat het tijd was terug te gaan naar Circus Mirandus. Victoria beweerde aan Gertie dat magie niet bestond en dat stelde Gertie op de proef. Maar Victoria bleef het volhouden.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 3	Wie is recordhouder? En waarin is diegene recordhouder?
Antwoord	Geoffrey is recordhouder in mensen niet langer de tijd geven dan waar hij recht op heeft.
Soort vraag	Dit is een opzoekvraag, want de informatie staat in de tekst. Je moet wel nog zelf de link leggen met waarnaar verwezen wordt, bij zowel om wie het gaat als om welk record.
Opdracht 4	Wat vindt de Lichtbuiger ervan van Micah zich uit de lucht liet vallen om bij de Lichtbuiger te komen?
Antwoord	De Lichtbuiger vindt het niet verstandig, maar wel heel dapper. Hij ziet in dat de situatie dan wel heel ernstig moet zijn en Micah wel heel veel om zijn opa moet geven om dat te doen.
Antwoord	Dit is een nadenkvraag, want de informatie staat niet in de tekst. Je moet dit antwoord zelf kunnen bedenken aan de hand van wat in de tekst staat.

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 5	Voorspel waarvoor de Lichtbuiger de veter van Micah moet lenen.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: De Lichtbuiger denkt dat de veter magie is en misschien daarmee opa Ephraïm kan helpen.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 6	Het hoofdstuk 'Olifantensnelheid' eindigt met de zin 'Dat wilde hij ook niet'. Wat wilde Micah niet? En waarom niet?
Antwoord	Micah wilde niet weten wat de mensen zagen bij Circus Mirandus.
Antwoord	Hij wilde graag in de wereld van Circus Mirandus blijven denken en hoop blijven houden.

Antwoorden bij de schrijfoopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	• Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het gesprek. • Er wordt actief naar elkaar geluisterd. • Er worden goede argumenten gegeven bij de antwoorden. • Er wordt doorgevraagd door de andere teamleden. • De antwoorden worden af en toe samengevat door de voorzitter. • De tijd wordt goed bewaakt.
90 punten	• Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het gesprek. • Er wordt actief naar elkaar geluisterd. • De meeste argumenten die worden gegeven bij de antwoorden zijn goed. • Er wordt doorgevraagd door de andere teamleden.
80 punten	• Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het gesprek. • Er wordt actief naar elkaar geluisterd. • Er worden argumenten benoemd.

Antwoorden toetsen
LES 4 – 9 – 14 – 19

ANTWOORDEN TOETS LES 4

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	C
	3	D
	4	'Die' verwijst naar de achterdeur. Dit wordt genoemd in het eerste stuk van de zin.
	5	Micah heeft het nog niet zo lang geleden gezegd en het zat nog heel vers is zijn geheugen. Hij bleef er aan denken.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	B
	10	A

ANTWOORDEN TOETS LES 9

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	D
	2	B
	3	C
	4	Micah kan niet geloven dat opa Ephraïm zijn veter aan Micah wil geven (, omdat deze erg belangrijk was in de zoektocht naar het circus).
	5	Chintzy probeerde aan de Lichtbuiger te vertellen dat ze dacht dat Victoria en Ephraïm getrouwd waren en een kind gekregen hebben.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	D
	10	A

ANTWOORDEN TOETS LES 14

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	C
	3	B
	4	'Haar' en 'zijzelf' verwijzen naar Rozenknopje en er wordt bedoeld dat ze een hele grote grijns heeft.
	5	Ze waren allebei geschrokken (emotie) dat het al zo laat was. Ze moesten snel hun fietsen pakken om weer naar huis te gaan.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	A
	10	C

ANTWOORDEN TOETS LES 19

'Circus Mirandus' – Cassie Beasley

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	C
	2	B
	3	C
	4	De armband heeft Micah zelf gemaakt en deze staat symbool voor hemzelf, zodat ze altijd een soort van bij elkaar zijn. Het staat symbolisch voor hoe dicht ze naar elkaar gegroeid zijn.
	5	De foto was opeens verdwenen, dus toen had hij niet meer de optie om het te bewaren.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	C
	10	D

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
